

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms mokesčių
inspekcijoms

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MINIMALAUS SUBJEKTŲ GRUPIŲ APMOKESTINIMO LYGIO UŽTIKRINIMO ĮSTATYMO PRIĖMIMO

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) informuoja, kad 2024-06-06 priimtas Lietuvos Respublikos minimalaus subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo įstatymas Nr. XIV-2680¹, (toliau – Įstatymas), kuriuo iš dalies perkeliama ir įgyvendinama 2022 m. gruodžio 14 d. Tarybos direktyvos ES 2022/2523 dėl visuotinio minimalaus tarptautinių įmonių grupių ir didelių vietos subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo Sąjungoje (toliau – Direktyva) nuostatos.

Įstatymas įsigalioja 2024 m. liepos 1 d.

Siekiant pasauliniu mastu spręsti ekonomikos skaitmenizacijos keliamus iššūkius apmokestinimo srityje, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) Fiskalinių reikalų komitete, veikiančiame išplėstiniu formatu (angl. *Inclusive framework*, toliau – IF), 2021 m. spalio mėn. 139 IF šalys narės pasiekė susitarimą dėl išsamaus tarptautinės mokesčių reformos plano bei dėl jo įgyvendinimo, grindžiamo dviem ramsčiais:

- *Pirmuoju ramsčiu* suteikta teisė apmokestinti didžiųjų tarptautinių įmonių grupių pelną ne tik tai valstybei, kurioje įsikūrę tokių įmonių grupių vienetai ir nuolatinės buveinės, bet ir valstybėms, kuriose įsikūrę vartotojai;

- *Antrasis ramstis* apima susitarimus dėl minimalaus apmokestinimo lygio visame pasaulyje, taip užtikrinant, kad didžiųjų tarptautinių įmonių grupių pelnas būtų apmokestintas bent 15 % efektyviuoju mokesčio tarifu (minimalusis apmokestinimo lygis).

2021 m. gruodžio mėn., EBPO / G 20 BEPS IF paskelbė tarptautinių apmokestinimo taisyklių rinkinį – Pasaulinės kovos su mokesčių bazės erozija modelio taisyklės (GloBE) (Antrasis ramstis)², kurių IF valstybės narės įsipareigojo laikytis.

Siekiant užtikrinti, kad Antrojo ramsčio taisyklės būtų vienodai perkeltos į Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinę teisę ir išvengti bet kokio prieštaravimo Europos Sąjungos teisei, 2022 m. gruodžio 14 d. priimta Direktyva (ES) 2022/2523 dėl visuotinio minimalaus tarptautinių įmonių grupių ir didelių vietos subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo Sąjungoje (toliau – Direktyva).

Direktyva taikoma tarptautinėms įmonių grupėms ir didelėms vietos subjektų grupėms, kurių metinės konsoliduotosios pajamos bent 2 iš 4 finansinių metų yra 750 mln. ar daugiau eurų, jei tokių subjektų grupių minimalus efektyvusis tarifas kurioje nors jurisdikcijoje nesiekia 15 %. Minimalus 15 % mokestis renkamas taikant tris skirtingas mokestines priemones: pajamų įtraukimo taisyklę (toliau – PIT), nepakankamai apmokestinamo pelno taisyklę (toliau – NAPT) ar reikalavimus atitinkančio vietos papildinio mokesčio taisyklės, jei toks mokestis taikomas pagal

¹ Detaliau su Įstatymu galima susipažinti Teisės aktų registre: [XIV-2680 Lietuvos Respublikos minimalaus subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo įstatymas \(lrs.lt\)](#).

² Mokesčių iššūkiai, kylantys dėl ekonomikos skaitmenizacijos. Visuotinės kovos su mokesčių bazės erozija pavyzdinės taisyklės (antrasis ramstis) (angl. [Tax Challenges Arising from Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules \(Pillar Two\)](#)).

Informaciją apie asmens duomenų tvarkymą galima rasti adresu www.vmi.lt skiltyje [Asmens duomenų sauga](#).

jurisdikciją turinčios teritorijos teisę, ir jeigu toje jurisdikciją turinčioje teritorijoje nenumatoma jokia nauda, susijusi su tokio apmokestinimo taisyklėmis.

Direktyvoje nustatyta 5 metų pereinamojo laikotarpio - veiklos pradinio etapo išimtis, pagal kurią sąlygas atitinkanti ES įsikūrusi didelė subjektų grupė, įgyvendinanti veiklos pradinį etapą, netaiko PĮT (t. y. papildinis mokestis, kurį turėtų sumokėti pagrindinis patronuojantysis subjektas nuo visų tos grupės apmokestinamųjų subjektų, esančių toje pačioje valstybėje, uždirbto pelno, sumažinamas iki nulio), o trečiųjų valstybių jurisdikciją turinčiose teritorijose įsikūrusių tarptautinių subjektų grupių apmokestinamiesiems subjektams netaikoma apsauginė nepakankamai apmokestinamo pelno taisyklė.

Laikoma, kad TSG įgyvendina veiklos pradinį etapą, jei finansiniais metais jos apmokestinamųjų subjektų buvimo vieta yra ne daugiau nei 6 jurisdikciją turinčiose teritorijose, o visų jos apmokestinamųjų subjektų, išskyrus apmokestinamuosius subjektus, kurių buvimo vieta yra referencinėje jurisdikciją turinčioje teritorijoje, materialiojo turto grynosios balansinės vertės suma neviršija 50 mln. eurų, neįskaičiuojant šeštosios jurisdikciją turinčios teritorijos, kurioje pirmaisiais finansiniais metais, kuriais tokia subjektų grupė pirmą kartą patenka į minimalų apmokestinimo lygį užtikrinančių priemonių taikymo sritį, apmokestinamieji subjektai turi didžiausią bendrą materialiojo turto vertę (t. y. nevertinama jurisdikciją turinti teritorija, kurioje tokia grupė vykdo didžiausią dalį veiklos).

Įstatymu Direktyva perkeliama tik iš dalies, atsižvelgiant į tai, kad Lietuva pasirinko taikyti Direktyvos 50 straipsnyje nustatytą išimtį – ne daugiau kaip 6 metams atidėti privalomųjų apmokestinimo taisyklių – PĮT ir NAPT taikymą. Direktyvos nuostatos perkeltos tik tokia apimtimi, kokia jas privaloma perkelti pagal valstybės narės Europos Komisijos 2023 m. birželio 28 d. išplatintas gaires dėl privalomų perkelti Direktyvos straipsnių, kai valstybė narė pasinaudoja Direktyvos 50 straipsnyje nustatyta išimtimi³. Tai reiškia, kad Įstatymas perkelia ir įgyvendina Direktyvos nuostatas, reglamentuojančias jos taikymo sritį, vieneto buvimo vietos nustatymo tvarką ir didelių vienetų grupių kiekvienoje jurisdikciją turinčioje teritorijoje uždirbto pelno minimalaus apmokestinimo lygiui užtikrinti reikalingos informacijos teikimo tvarką.

Atsižvelgiant į tai, kad Direktyvoje yra itin gausiai vartojamos sąvokos, kurių apibrėžtyse vartojamos kitos sąvokos, taip pat teikiamos nuorodos į Direktyvos straipsnius ar skyrius, Įstatyme, tais atvejais kai tam tikrų nuostatų perkėlimo apimtis yra neproporcinga, įvertinus Direktyvos įgyvendinimo Lietuvos teisėje etapą (sąlygų sudarymas informacijos gavimui), yra teikiamos nuorodos į Direktyvą ar jos nuostatas. Visiškas šių nuorodų atsisakymas bus įmanomas tik visiškai perkėlus Direktyvą. Praktikoje, taikant vertinamojo pobūdžio formuluotes, kaip nustatyta Direktyvos konstatuojamosios dalies 24 punkte, kaip pavyzdžių ir interpretacijų šaltinis turi būti naudojamas EBPO parengtas Pavyzdinių taisyklių komentaras ir paaiškinimai (pavyzdžiai)⁴.

Įstatymas nustato, kokioms subjektų grupėms taikomos minimalų apmokestinimo lygį ES užtikrinančios priemonės ir kokią informaciją, susijusią su šių priemonių taikymu, turi teikti apmokestinamieji subjektai, kurių buvimo vieta yra Lietuvoje.

Įstatymas taikomas tarptautinėms subjektų grupėms (toliau – TSG) ir Lietuvos subjektų grupėms (toliau – LSG), kurių buvimo vieta yra Lietuvoje, ir kurių metinės konsoliduotosios pajamos bent 2 iš 4 finansinių metų yra 750 mln. arba didesnės, jei tokių subjektų grupių minimalus efektyvusis tarifas kurioje nors jurisdikcijoje nesiekia 15 % (minimalaus apmokestinimo lygio). Pagal bendrąją taisyklę efektyvusis mokesčio tarifas apskaičiuojamas jurisdikciją turinčios teritorijos lygiu, t. y. sumuojant toje jurisdikciją turinčioje teritorijoje esančių apmokestinamųjų subjektų uždirbtą pelną (patirtą nuostolį) ir nuo jo sumokėtą ar mokėtiną pelno mokestį).

Įstatymu nustatyti ir specialieji 750 mln. eurų pajamų ribos apskaičiavimo atvejai, kai subjektų grupės sujungiamos arba padalijamos.

³ Komisijos pranešimas C/2023/1536 Pasirinkimas atidėti PĮT ir NAPT taikymą pagal Antrojo ramsčio direktyvos 50 straipsnį.

⁴ „Mokesčių iššūkiai, kylantys dėl ekonomikos skaitmenizacijos. Visuotinės kovos su mokesčių bazės erozija pavyzdinių taisyklių (antrasis ramstis) apibendrintas komentaras (2023)“, paskelbtas 2024 m. balandžio 25 d. (angl. *Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy - Commentary to the Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two), First Edition*). Pavyzdžiai (angl. *Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy - Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two) Examples*).

Įstatymas netaikomas neištrauktaisiais subjektais⁵ laikomiems subjektams, kas reiškia, kad neištrauktieji subjektai net ir tuo atveju, jei atitiktų apmokestinamojo subjekto sąvoką, neįgyja prievolės taikyti minimalų apmokestinimo lygį užtikrinančių priemonių (apmokestinimo taisyklių), jų pajamos yra eliminuojamos apskaičiuojant jurisdikciją turinčioje teritorijoje didelės subjektų grupės uždirbtą pelną, efektyvųjį mokesčio tarifą ir kt., taip pat jiems netaikomos su informacijos teikimu susijusios Įstatymo nuostatos.

VMI prie FM, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsnio 2 dalimi ir iš dalies įgyvendindama Direktyvą iki 2024 m. birželio 30 d. parengs ir priims Informacinių pranešimų, būtinų minimaliam subjektų grupių apmokestinimo lygiui Europos Sąjungoje užtikrinti, pateikimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas).

Aprašas nustatys prievoles, susijusias su informacijos, reikalingos didelių grupių apmokestinamiesiems subjektams, kurių buvimo vieta yra Lietuvoje, mokesčinėms prievolėms kitose jurisdikciją turinčiose teritorijose įvykdyti, teikimu.

Aprašas reglamentuos šių informacinių pranešimų užpildymo, pateikimo ir tikslinimo VMI tvarką:

1. Pranešimo apie paskirtąjį duomenis teikiantį subjektą;
2. Pranešimo, patvirtinančio, kad paskirtajam duomenis teikiančiam subjektui perduoti duomenys, būtini papildinio mokesčio informacijos deklaracijai parengti;
3. Pranešimo apie grupės veiklos pradinio etapo pradžią.

Pranešimas apie paskirtąjį subjektą VMI teikiamas, kai TSG pagrindinis patronuojantysis subjektas, kurio buvimo vieta yra Lietuvoje, vadovaudamasis MALĮ 8 straipsnio 2 dalimi ir Aprašu, paskyrė kitoje valstybėje narėje, kurioje taikomos minimalaus efektyviojo apmokestinimo lygio užtikrinimo taisyklės, esantį subjektą, kuris, finansiniams metams pasibaigus, TSG vardu ir tos valstybės narės nustatyta tvarka jos mokesčių administratoriui privalo teikti ataskaitinių finansinių metų papildinio mokesčio informacijos deklaraciją.

Pranešimas apie duomenų perdavimą VMI teikiamas, kai TSG pagrindinis patronuojantysis subjektas, vadovaudamasis MALĮ 8 straipsnio 1 dalimi ir Aprašu, perdavė MALĮ 8 straipsnio 4 dalyje ir Apraše nurodytus duomenis Pranešime apie paskirtąjį subjektą nurodytam paskirtajam duomenis teikiančiam apmokestinamajam subjektui.

Pranešimas apie veiklos pradinio etapo pradžią VMI teikiamas, kai LSG ar TSG pradeda įgyvendinti veiklos pradinį etapą pagal MALĮ 9 straipsnio 3 ir 7 dalyse nustatytus kriterijus, vadovaujantis MALĮ 10 ir 11 straipsnių bei Aprašo nuostatomis.

Taikant veiklos pradinio etapo išimtį, papildinis mokestis, kurį turėtų apskaičiuoti ir sumokėti TSG pagrindinis patronuojantysis subjektas, kurio buvimo vieta yra Lietuvoje, nuo tokios grupės (paties pagrindinio patronuojančiojo subjekto ir kitų, Lietuvoje esančių apmokestinamųjų subjektų) Lietuvoje uždirbto pelno, taip pat papildinis mokestis, kuris būtų priskirtas trečiųjų valstybių jurisdikciją turinčiose teritorijose įsikūrusios TSG apmokestinamiesiems subjektams, kurių buvimo vieta yra Lietuvoje, kiekvienais finansiniais metais, kuriais tokia grupė įgyvendina veiklos pradinį etapą, tačiau ne ilgiau kaip 5 finansinius metus (skaičiuojant nuo tų metų, kai subjektų grupė pirmą kartą patenka į minimalų apmokestinimo lygį užtikrinančių priemonių taikymo sritį), sumažinamas iki nulio. Papildinis mokestis, kuris būtų apskaičiuojamas Lietuvos subjektų grupei, sumažinamas iki nulio visą pereinamąjį laikotarpį, t. y. 5 finansinius metus, pradedant skaičiuoti nuo finansinių metų, kuriais tokia grupė pirmą kartą patenka į šio įstatymo taikymo apimtį.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

⁵ Neištrauktuosius subjektus pagal Įstatymo 2 straipsnio 3 dalį galima susiskirstyti į 3 kategorijas: pirmą - viešojo intereso subjektai (valstybės subjektai, tarptautinės organizacijos, pelno nesiekiančios organizacijos), antrą - mokesčių atžvilgiu neutralūs investavimo subjektai (investiciniai fondai ir nekilnojamojo turto investavimo subjektai, kai jie yra subjektų grupės nuosavybės grandinės viršuje, taip pat pensijų fondai), trečią - tam tikri neištrauktųjų subjektų kontroliuojami subjektai, kurie iš esmės papildo tų neištrauktųjų subjektų veiklą ar yra įsteigti jų turto valdymo tikslais.